

3. Modlíme sa s našimi deťmi

3.1. POJEM BOHA U DETÍ

U malého dieťaťa sa rozvíjanie pojmu Boha a vzťahu k Pánu Bohu môže dosiahnuť len sprostredkované cez veriacich rodičov. Zo začiatku postačí, že dieťa prežíva náboženské zvyky a náboženské úkony v rodine. Takáto prostá účasť vzbudí prvé tušenie o Bohu, o tajomstve pre nás neviditeľného sveta. Neurčité tušenie dostáva postupne jasnejšie obrysy, keď rodičia začnú dieťaťu rozprávať o Bohu. Tieto prvé informácie o Bohu sú základom ďalšieho poznania Boha, a preto by mali byť dobre premyslené.

Na začiatku našich informácií o Bohu by mal stáť ako prvotný výrok: "Boh ťa má rád. Boh ťa pozná. Vie a počuje, keď k nemu hovoríme." Pri spoznávaní krás prírody hovoríme: "Pozri, toto všetko stvoril dobrý Boh. On dal svetlo slnku, kvetom a stromom krásu a schopnosť rásť a prinášať ovocie, ... to všetko pre nás. Lebo nás má rád:

Upozornenie: rodičia nesmú používať Boha na posilnenie svojej autority („počkaj, Pán Boh ťa za to potrestá" a pod.), spôsobovalo by to u detí deformovanie predstavy o Bohu.

3.2. ZMYSEL MODLITBY

Modlitba je stretnutie s Bohom, v ktorom dospelý vyjadruje svoju vieru a dieťa prostredníctvom modlitby postupne dozrieva k osobnému vzťahu k Bohu.

Modlitba:

- je aktom viery a uznaním Boha;
- iniciatíva v modlitbe je na Božej strane - Boh k nám prvý prehovoril, oslovil nás cez Ježiša Krista, on nás prvý miloval;
- vedie nás k poznaniu, že za všetko, čo máme a čím sme, vďačíme Bohu;
- je našou odpoveďou na Božie oslovenie - vďačnosťou za veľké dielo spásy, oslavou, úžasom nad Božím dielom a prosbou o dar spásy;
- prosebná modlitba má byť prosebnou v Ježišovom Duchu: "Otče, nech sa stane tvoja vôľa."

3.3. VÝCHOVA K MODLITBE

Od narodenia má dieťa účasť na modlitbe rodičov a postupne tiež smie povedať niečo tomu Neviditeľnému ako jeho rodičia. Od troch - štyroch rokov rozprávajú rodičia dieťaťu o veľkorysých a múdrych Božích plánoch, ktoré má so všetkými ľuďmi, rozprávajú o Pánu Ježišovi. Týmto začína modlitba ako odpoveď na veľké Božie skutky: "Pane, ďakujem Ti, že ... , teším sa, že ... , chválím Ťa, lebo si " a skoro sa k tomu naučí dodávať: "Nauč aj mňa ... , daj nám ... ".

Aktivita dieťaťa pri modlitbe má rôzne podoby:

- najskôr sa dieťa prizerá modlitbe
- potom opakuje po rodičoch jednoduché vety
neskôr sa matka a otec s dieťaťom spoločne radia, za čo budú spolu, pod vplyvom udalostí dňa, Pánu Bohu ďakovať, o čo prosieť, za čo odprosiť
- k modlitbe môže podnietiť rozprávanie o Pánu Bohu a tiež rôzne udalosti počas dňa, tak sa dieťa učí spontánnej modlitbe a stretáva Boha vo veciach a udalostiach všedného dňa.

3.4. SYSTÉM MODLITBY

Modlitba je celostný úkon srdcom i telom.

Časový rámec modlitby. Deti potrebujú pravidelnosť, aby vrástli do živého rytmu svojho okolia a samy sa stali spoľahlivými. Deti majú rady opakovanie. Rannej a večernej modlitbe dáme miesto v ceremoniáli vstávania a ukladania sa.

Obraz alebo predmet napomáhajúci utíšenie. Môže ním byť kríž, svieca, adventný veniec, jasičky, obraz Panny Márie.

Forma modlitby. Popri voľne formulovanej modlitbe, ktorej dávame prednosť, hocijako jednoducho a krátku ju deti vyjadria, je vhodné naučiť deti aj pevne formulované modlitby. Inokedy môžeme vyjadriť modlitbu spevom. Témy modlitby sa môžu meniť podľa cirkevného roka a podľa udalostí a zážitkov detí. Rodičia hľadajú medzi zdravou zmenou a potrebným návykom detí ten správny stred. Modlitby: Otče náš, Zdravas Mária, Sláva Otcu sa s deťmi predškolského veku modlíme spolu, ale nevyžadujeme, aby ich deti vedeli naspamäť. Keby sme deti nútili zúčastňovať sa na dlhých rodinných modlitbách, mohli by sme im modlitbu na dlhý čas sprotiviť. Lepšie je dať im možnosť dobrovoľne sa zúčastniť a okrem toho sa s nimi pomodliť ich vlastnú detskú modlitbu.

Postoj pri modlitbe. Sedenie, státie, kľačanie, zopnuté ruky. Pre deti je prirodzené zapojiť do modlitby celé telo. Tichá modlitba nie je pre nich vhodná. Je dobré, ak má rodina stále miesto, kde sa schádza k modlitbe.

Obsah modlitby. Obsah modlitby má dôležitý vplyv na formovanie predstavy o Bohu. Modlitba môže obsahovať tieto myšlienky:

Pane, ty si tu.

Ty si pri nás a vedieš nás.

Ty nás poznáš a voláš nás našimi menami. Ty Si môj priateľ.

Ty chceš, aby sme boli pri tebe. Ty si náš Otec.

Ľútosť v modlitbe môžeme vyjadriť: „Pane, prepáč, ... , pomôž, aby to zajtra bolo lepšie.“

Modlitba má byť často zameraná aj na Pána Ježiša.

3.5. ŤAŽKOSTI DETSKEJ MODLITBY

Dieťa sa odmietne modliť. Zásadne nepoužívame akékoľvek násilie. Otázkami alebo pozorovaním sa rodičia snažia zistiť motív (vzdor v období tvrdohlavosti, protest proti nejakému činu rodičov alebo dlhej modlitbe, potrestanie pred modlitbou). Vhodný spôsob naliehania na dieťa je prípustný, lebo aj v náboženskej oblasti je dôležité zvyknúť si na dodržiavanie určitého poriadku.

Sklamanie dieťaťa, že jeho prosba nebola vypočutá. Dôležité je usmerniť prosby dieťaťa s vysvetlením, že Pán Boh používa ľudí a naše schopnosti na veci, ktoré my sami môžeme urobiť. Je potrebné povzbudiť deti, že keď ich aj Pán Boh hneď nevypočul, on vie, čo je pre nás najlepšie.

Prekážky modlitby prichádzajúce zvonka. Keď sú deti nepokojné, samopašné alebo sa vzájomne vyrušujú. Pokúsime sa nájsť a odstrániť rušivú príčinu. (Nezačneme hneď s disciplinárnymi opatreniami). A začneme sa znova modliť. Ak sa nám to nepodarí,

pomodlíme sa kratšie a poprosíme Pána Boha o odpustenie, že sa deti nedokázali viac sústrediť na modlitbu. „Milý Bože, prepáč, ...“

K sústredeniu deťom pomôže zamerať sa na určitú myšlienku, napr.: „Teraz myslíme na ... , predstavíme si, že pozeráme na ... , počujeme slová Pána Ježiša ...“.

3.6. ROZPRÁVANIE O PÁNU JEŽIŠOVI

Ak má viera detí rásť - a kresťanská viera je predovšetkým viera v Ježiša Krista, musia deti poznať Ježiša, ako nám o ňom hovorí Sväté Písmo. Stretnutie detí s biblickými príbehmi má byť s láskou pripravené.

Niekoľko pohľadov pre prípravu:

1. Výber textov evanjelií. **Texty s jednoduchým a s prehľadným dejom** (príbehy o Pánu Ježišovi, o jeho zázrakoch, podobenstvách, o jeho detstve, utrpení a zmŕtvychvstaní).
2. Prečítať si text a vnímať posolstvo, pozorovať jednotlivé scény duchovným zrakom. **Porozmýšľať, čo treba deťom ujasniť a opisne vysvetliť.** Ťažké slová nahradiť zrozumiteľnými. Pri rozprávaní sa držať biblického textu, neprikrášľovať a nedramatizovať!
3. Snažiť sa dobre pochopiť podstatu výpovede, ktorú nám chce Boh cez príslušný text sprostredkovať. **Porozmýšľať, čo v texte pomôže rozvíjaniu vzťahu dieťaťa ku Kristovi** a ako mu to prijateľne podať, aby sa dieťa mohlo za to oduševniť, nadchnúť.
4. **Používať hovorový spôsob reči.** To znamená, napr. nahradiť dlhé vety krátkymi, jednoduchými vetami. Rozprávanie nemusí byť až do posledného detailu premyslené, môžeme počítat s Duchom Svätým.
5. Pre názornosť je vhodné použiť nejaké **vyobrazenie** príbehu.
6. Dôležité je na rozprávanie **vybrať vhodnú chvíľu.**
7. Po porozprávaní príbehu **dať slovo aj deťom**, aby vyjadrili svoje pocity a názory, alebo príbeh nakreslili. Pomôcť deťom hľadať z textu aplikáciu (poučenie) pre svoj osobný život.
8. Na záver je vhodná voľne formulovaná **modlitba**, v ktorej by sa deti s poďakovaním alebo prosbou obrátili na Pána Ježiša.

Pomôcka

Čítanie Sv. Písma uviesť rozhovorom s dieťaťom o tom, ako môžeme niekoho spoznať. Tak, že nám povie niečo o sebe: ako sa volá, kde býva, čo robí, čo má rád Pán Ježiš nám hovorí o sebe vo Svätom Písme. Budeme ho počúvať a spoznávať.

Výber textov (môžeme si ich pripraviť vyššie uvedeným spôsobom)

1. Ježiš je Syn. (Lk 1,26-33)
2. Narodenie Ježiša. (Lk 2, 1-21)
3. Keď mal dvanásť rokov. (Lk 2,41-52)
4. Ježiš učí odpúšťať. (Mt 18, 21-35)
5. Ježiš dáva chlieb. (Mt 15, 32-39)
6. Ježiš na svadbe. On 2, 1-11)
7. Ježiš sa modlí. (Lk 11,1-4; Mt 6,9-13))

8. Ježiš uzdravuje. (On 4, 46-54 alebo Mt 20, 29-34)
9. Ježiš vracia život. (Lk 8,41-42,49-56 alebo Lk)
10. Ježiš má priateľov (Mt 10, 1-4, Mt 20,25-28, Mk 3,13-19)
11. Ježiš odpúšťa.
12. Ježiš je prenasledovaný.
13. Ježiš je hositeľ.
14. Ježiš je Spasiteľ.
15. Ježiš sa vracia k Otcovi.

Je možné použiť prerozprávané texty z časopisu Sväté Písmo pre každého - na posledných stranách je vždy dvojstrana "Ako rozprávam Sväté Písmo svojim deťom". V texte je viac samostatných úsekov, preto sa môže čítať - rozprávať na viackrát.

Poznámka

Čítať Sv. Písmo s deťmi by bolo vhodné v pravidelnom čase, napr. každú stredu podvečer pred spaním 10 minút.